

v Konjicah, Drago Krepek v Št. Vidu pri Grobelnem, Angela Gospodarič v Šmarju pri Jelšah, Dragotin Pečnik v Grižah, Angela Prelec v Šmarju, Maksimilijana Gros v Mohor-

ju, Marija Ditrih v Ratečah, Elizabeta Rojnik pri Sv. Lovrencu, Anton Belihar v Križah, Amalija Breže pri Sv. Lovrencu in Franc Erjavec v Ljubljani.

Iz listov

—l Odredba za učitelje. Prosvetni minister dr. Korošec je podpisal odredbo, po kateri se bodo ljudskošolski učitelji v teku letošnjega šolskega leta lahko dodeljevali na delo v druge kraje, v katerih so šole zaradi pomanjkanja učiteljev zaprte. Dodelitve lahko trajajo več kakor tri mesece. Dodeljeni učitelji nimajo pravice do dnevnice. Brž ko se bodo te šole zasedle z novimi učitelji, se bodo dodeljeni učitelji vrnili na svoja stara službena mesta. (»Slovenec«, 8. X.)

—l »Kupna moč kmetov se je povečala« je naslov članka v »Slovenskem narodu« z dne 7. oktobra. Članek trdi, da se je kmetijsko blago bolj podražilo kot industrijsko. Med drugim navaja naslednjo statistiko in trdi:

Leto	prodaja	kupuje	Razlika	
			Indeks cen blaga, ki ga kmet	v kmetovo korist (indeks, točk)
1937.	100	100	—	—
1938. VI.	122,20	101,03	21,17	—
1938. XVI.	117,52	100,86	16,66	—
1939. VI.	118,63	101,45	17,18	—
1939. XII.	112,26	103,93	8,33	—
1940. I.	135,34	124,81	11,03	—
1940. II.	143,16	125,86	17,30	—
1940. III.	150,49	126,60	23,89	—
1940. IV.	153,89	128,94	24,95	—
1940. V.	156,80	129,11	27,69	—
1940. VI.	150,57	131,61	18,96	—
1940. VII.	157,31	131,21	26,10	—
1940. VIII.	180,02	141,98	38,24	—

Za osnovo so vzete cene iz leta 1937.

Vsekakor je pa zelo prizadeto uradništvo, v nekaterih primerih celo bolj kakor delavstvo, če se oziramo za zmanjšanje kupne moči konsumentov. Upoštevati moramo, da je bila državnim uslužbencem šele 1. septembra odobrena draginjska doklada. Državno uradništvo živi po večini v mestih, kjer so se življenjske potrebe podražile od 1. 1937. do letos avgusta za 40,32 %. Podražitev življenjskih potrebščin pomeni zmanjšanje kupne moči uradništva in delavstva, če se hkrati ne zvišajo njihove plače odn. mezde. Uradniške doklade so bile zvišane za 5 do 12 %. Potemtakem je bila kupna moč uradništva septembra — čeprav bi se septembra nič več ne podražilo — za 28,32 do 35,32 % manjša kakor leta 1937.

Povprečna delavska mezda je bila letos avgusta za 22,65 % višja kakor leta 1937., a kljub temu je bila kupna moč delavstva za 9,52 % manjša.

Tudi laiki vedo prav dobro, da se je kupna moč kmetov povečala, medtem ko delavci, uradniki, upokojenci itd. trpe vedno bolj.

—l Razdolžitev uradništva je naslov članka v »Domoljubu« z dne 2. oktobra, ki pravi

med drugim: »Toda tudi uradniški stan nekaj pomenja, čeprav danes vobče že zdaleka nima tistega ugleda v očeh pretežnega dela ljudstva, kakršnega je imel nekoč. A pomnite, da naš današnji uradnik ni sin tujega, nam ne naklonjenega, če ne sovražnega naroda, marveč je kri naše krvi. Zato mislim, da je prav in v redu, ako posvetimo nekaj več brige tudi uradniškemu vprašanju v listu, ki je glasilo širokih plasti iz vrst našega ljudstva. — Zadolžen je bil kmečki stan. Toda zadolžen je bil in najbrž bo še bolj tudi naš uradnik in upokojenec. Ako je kmet steber države — krepek in močen — je pač en nosilni steber. Ni pa edini! Tudi o uradniku smelo postavimo sporedno trditev, da je drugi steber države. Zato mislim, da ne grešimo, ako glasno in javno povemo: Storite kaj še za razdolžitev uradništva! — Naj se dovoli uradnikom in upokojencem brezobrestni kredit za večletno dobo, a del odplačila naj prevzame pač država. Oblast pritiska na zasebna podjetja, da naj zvišajo prejemke svojim uslužbencem, okleva pa, da bi prednjačila z dobrim zgledom ter pričela — sama pri sebi.«

—l »Noben otrok ne sme biti lačen« je naslov članka v »Jutru« z dne 8. oktobra. Članek ugotavlja, da bo pri ustanavljanju šolske kuhinje delala največje težave gnotna stran. Med drugim pravi tudi: »Pod geslom 'Noben otrok ne sme biti lačen' bo prišel do svoje prave zakonite veljave. Sklad za zdravstveno zaščito učencev'. Ta sklad je deljen na dva dela: na pokrajinske sklade pri bankih upravnih in na osrednji sklad pri Državni hipotekarni banki. Mislimo, da je osrednji sklad, ki se zbira že 10 let, dosegel znesek 15 milijonov dinarjev. Ta sklad je zdaj treba mobilizirati, vplivne besede bodo to tudi dosegle. Pokrajinski skladi se uporabljajo po posebnem proračunu. Za pametno sestavo tega proračuna se morajo pobrigati tisti, ki moralno, stvarno in formalno odgovarjajo za zahtevo: 'Noben otrok ne sme biti lačen'. Od besed do dejanj naj bo vsaj v tem primeru samo en kratek korak, ki je zmožljiv!«

—l »Slovenski narod« z dne 8. oktobra prinaša pod naslovom »Vprašanje nabave šolskih knjig in zvezkov« razmisli o tem perečem vprašanju. V članku je rečeno, da je socialno šibke družine z velikim številom otrok treba razbremeniti skrbi za šolske potrebe. In pravi med drugim: Zlasti v današnji dobi, ko mnogim družinam primanjkuje denarnih sredstev za najnujnejšo dnevno prehrano in za nabavo neogibno potrebne zimске obleke in obutve ter kuriva, je treba storiti vse in poiskati vsa razpoložljiva socialna sredstva, da v nobenem primeru ne ostane noben otrok brez neogibno potrebnih učil. Družine socialno niže stoječih slojev, ki so obdarjene z velikim številom otrok, je treba razbremeniti teh skrbi, a otrokom moramo omogočiti uspešno šolsko pripravljanje za življenje.

Mladinska matica

—mm Šole, ki niso še javile imen poverjenikov, prosimo, da to čimprej store. V ta namen so bile razposlane frankirane dopisnice. Doslej se je odzvalo le 388 šol.

—mm Naročniki, ki niso poravnali vse lanske naročnine, prejmejo knjige le, če poravnajo lansko naročnino še v teku mesca oktobra t. l. Opozarjamo ponovno na to vse naše poverjenike.

—mm Opozarjamo vse učiteljske prvih razredov, da bo izšel v kratkem nov zvezek Cicibanove knjižnice, ki bo obsegal najboljše sestavke iz 1. in 3. zvezka navedene knjižnice, ki sta pošla. Cena din 1,50.

—mm Zaloga 2. številke »Našega roda« je pošla. Pripravlja se ponatis 2. številke, ki bo gotov do petka, v soboto pa se izvrši ekspedicija. Prosimo svoje poverjenike, da sporočijo to naročnikom in nam zamudo oprostijo.

—mm Za revne šole oddajamo posamezne številke nekompletnih letnikov »Našega roda« po 25 par. Pri naročilih naj navedejo poverjeniki, ali želijo zaradi morebitnega skupnega čitanja po več izvodov iste številke ali čim različnejše.

—mm Prvo številko »Našega roda« smo poslali na ogled tudi šolam, ki niso imele doslej naročnikov in nimajo naročenega niti 1 izvoda za šolsko knjižnico. Šole, ki ne mislijo lista naročiti, prosimo, da nam to številko vsaj vrnejo.

—mm O zadnjih publikacijah Mladinske matice piše »Ženski svet« v svoji VIII. številki med drugim:

Zvesta starim tradicijam je MM tudi topot ob zaključku šolskega leta dala slovenskemu otroku 3 knjižice, ki zopet pomenijo lep dar naši mladinski literaturi, ki je v nemali meri prav po zaslugi omenjene ustanove dosegla tako zavidljivo višino. Knjige MM so prejeli naročniki »Našega roda« (okoli 22.000 po številu), ki je ena najboljših revij v sodobnem jugoslovanskem mladinskem slov-

stvu. Vsebinsko letošnjega je izredno aktualna, vsa v duhu časa, ker se ne izogiba realnosti, temveč skuša biti vodnik in nositelj zdravih idej tudi v sedanjih neurejenih razmerah. Prav tako so 3 knjižice MM logičen zaključek 9 (prav 11!) zvezkov omenjene revije.

O Adamičevi knjigi »Ljudje v viharju« pravi, da je knjiga razgibane vsebine o dogodkih, ki so se ob koncu svetovnega klanja dogajali na italijansko-avstrijski meji. Knjiga se zdi kritiku na nekih mestih oblikovno in vsebinsko pretežno obdelana. Zato pa meni, da bodo povest s tem večjim užitek brali starejši in posebno oni veterani po naših vaseh, ki so bili sami priča nekaterim vojnim dogodkom, ki so v povesti izredno plastično opisani. O ilustracijah pravi, da so delo enega najboljših slovenskih slikarjev, Božidarja Jakca, in da so knjigi najprimernejši okras.

O Kunaverjevih »Zakladih sveta« pravi ocena, da je knjiga izredno pestra, zanimiva in poučna. Jezik je dovolj lahek, vsako poglavje se lahko obdela kot enota in prav zato je knjiga otroku razumljivejša, čeprav mu govori o čisto tujem svetu. Učitelju višjih razredov bodo »Zakladi sveta« pri pouku v veliko oporo.

O Ribičevih »Upornicah« pravi kritika, da jo je pisatelj vzlet iz kraljestva čebel. Avtorjev namen je bil — piše kritik dalje — da otrok zasluži važnost organizirane družbe, kjer sta oblast in delo pravično razdeljena, da prikaže vse razdalne učinke raznih neragačev, ki hujskajo k upor, ker se boje dela in hočejo živeti na račun drugih. Najmlajši čitatelj bo lahko užival pri branju izredno razgibanih dogodkov in panju, ki so pisani v živahnem, lahko umljivem jeziku. Vsi govori so pisani v rimani besedi, s čimer povest le pridobi na pestrosti. Slikarica Trčkova se je lepo uveljavila in skrbno, realistično risani prizori so v skladu z vsebino »Upornice«. Ocena se zaključuje s sledečim odstavkom: Publikacije MM pomenijo dar mladinskemu slovstvu, saj lahko te tri knjižice z vsem zaupanjem v njih etično vrednost izročimo v roke našemu otroku.

Učiteljski pravnik

—š Celea: odgovor na vprašanje! Naprave prošnje za nakazilo na finančni oddelek kralj. banske uprave — računovodstvo za ljudske šole in ji priključite overovljen prepis krstnega lista.

Naša gospodarska organizacija

POVERJENICAM ZADRUGE
»DOMA UČITELJIC« V LJUBLJANI!

Ker imamo letos za Vse svete tri proste dni, izrabimo ugodno priliko in vas vabimo na sestanek, ki se bo vršil na Vernih duš dan 2. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne v Učiteljski tiskarni. Na dnevnem redu bodo važni razgovori glede našega nadaljnjega dela. Zato nujno prosimo vse naše poverjenice, da se sigurno odzovete.

Ker se bo sestanek vršil le ob zadostnem številu udeleženk, prosimo, da nam tozadevno sporočite vsaj do 18. t. m.

»Dom učiteljic«,
zadruga z omejenim jamstvom,
v Ljubljani.
Načelnstvo
(šola pri Sv. Jakobu v Ljubljani).

Stanovska organizacija JUU

Iz društev
vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOZJEM sporoča, da bo redni letni občni zbor v sredo 16. oktobra 1940. v ljudski šoli v Kozjem. Udeležba — članska dolžnost.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V SLOV. KONJICAH bo imelo svoj redni občni zbor v soboto dne 12. oktobra 1940. v deški ljudski šoli v Slov. Konjicah. Dnevni red je objavljen v vabilih na posamezne šole. — Pozivamo vse člane, da se polnoštevilno odzovejo vabilu.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR LEVI BREG bo imelo svojo redno letno skupščino v soboto dne 12. oktobra t. l. ob pol 10. uri dopoldne v šoli v Krčevini. Na dnevnem redu so po točki 39. pravil JUU poročila društvenih funkcionarjev o delu uprave v preteklem letu, pregled in odobritev proračuna za tekoče leto ter volitev delegatov za banovinsko in državno skupščino JUU tudi za bodoče leto in volitev članov stanovskega razsodišča. Ob 8. uri istega dne istotam bo odborova seja, h kateri naj točno pridejo vsi člani upravnega in nadzornega odbora! Učiteljski zbori naj blagovolijo opustiti ne ljubo pomoto — nefrankirano jim poslano l. društveno okrožnico, stroški jim bodo povrnjeni! Poravnajmo morebiti še zaostalo članarino! Vsi k občnem zboru!

Šolski radio

—r Torek, 15. oktobra 1940. ob 14.15. Spomini na Italijo; ga. Vida Viher. — Popis Italije na kratko, kakšna je in kaj rodi in ima ta sončna dežela. Naš prihod iz Švice v Italijo preko Simplona — popotni vtisi; voznja ob prekrasnem jezeru Lago Maggiore; opis »avto-strade«; prihod v Milan; opis mesta na kratko in popis treh glavnih znamenitosti Milana: katedrale (Duomo) Palazzo Sforzesco in slovite Michelangelove slike »Zadnje večerje«. — Lago di Garda — popis voznje ob jezeru (ceste — tuneli — predori itd.). Padova (»strolejbusi«). Prihod v Benetke: Doževa palača, Campanile, Markov trg, Zlata hiša, most Rialto, most vzdihljavej — morje, gondole — golobčki. Doživljaji in vtisi; slovo od Benetk; voznja proti domovini. Prihod v Ljubljano. Zaključek.

Petek, 18. oktobra 1940. ob 11. uri: Kako se izognemo jesenskim prehladom; g. dr. Fran-ta Mis.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 13. oktobra predaval g. Matija Raus; Skrb za zemljo pred zimo.

Učiteljska tiskarna

—t Ko pridete v Ljubljano, Maribor ali Celje, ne pozabite obiskati Knjigarne Učiteljske tiskarne.

—t Peresa, svinčnike, kuverte, črnila, pisarniške in šolske potrebe si najceneje dobavite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

—t Nabavite si zgodovinske in zemljepisne slike za pouk zgodovine in zemljepisa v III. razredu. Uspeh ne bo izostal. Serija 30 zemljepisnih ali 30 zgodovinskih slik stane din 4.—.

—t V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njenih podružnicah v Mariboru in Celju dobite vse pisarniške potrebe: ščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znanke; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska. — V knjigovoznici se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in tudi preprosta knjigoveška dela.

—t Iskreno priporočamo knjižico ing. Stanka Dimnika: Kako naj si uredimo naše domove za obrambo pred letalskimi napadi. Cena knjižici 5 din. Pri večjem odjemu 10 % popust.

Novosti na knjižnem trgu

—k Milovan Gavazzi: Pregled etnografije Hrvata, Zagreb 1940. — Cena 10 din. — Založba kluba ABC. Broširana knjiga »Pregled etnografije Hrvata«, obsegajoča 80 strani, predstavlja v naši literaturi razveseljiv pojav. Ako upoštevamo načelo, da mora vsakdo, ki hoče med narodom uspešno delati, narod tudi poznati, tedaj moramo ugotoviti, da je klub ABC v Zagrebu začel povsem pravilno svoje delo. Glavno načelo tega kluba — popolna odprava nepismenosti po vsaj banovini Hrvatski — je privabilo zelo veliko inteligence, ki je pripravljena na požrtvovalno delo — in tudi že zelo marljivo deluje za uresničenje glavnega namena. In prav tem in pa tudi učiteljsvu in vsem onim, ki delujejo med preprostim ljudstvom, bo to delo zelo koristno in nizka cena tudi ne bo ovirala nabave. Doslej je izšel le prvi zvezek, ki je bogato ilustriran in po vsebini zelo zanimiv. — Potrebno bi bilo, da bi tudi pri nas izdali slično delo.

—k Stanko Lapuh: Črni svatje. Založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, 1940. Cena 16 din. V uvodu pravi avtor: »Uprl sem svoj pogled v skalnate domove skočnih gamsov in v zelene dvore, kjer prebivajo krivorepi trubadurji — žametni ruševci. Za okolje sem s zbral planino Krmo.« — Tod se dogajajo dejanja, opisana v tej novi izvorni knjižici iz živalskega življenja. Na 46 straneh velika osmerke je opisano življenje gamsov na povsem sličnem način kot opisuje Feliks Salter življenje srn v svojem »Bambeku«, katerega prevod smo šele pred kratkim dobili. Toda čeprav v knjigi »Črni svatje« ni življenje v gozdu opisano tako izčrpno in na tako zanimiv način kot v »Bambeku«, vendar bo ta nova knjiga zanimala tudi našo mladino, ker je vendar le lep doprinos k naši literaturi iz živalskega življenja.

—k Napredek, časopis za pedagogijo pod uredništvom dr. Sigismunda Čajkovca, J. De-mazina in dr. Patakija priobčuje v svoji 7. številki sledeče članke: Dr. Čajkovac: † Josip Kirin. — Edo Špoljer: O zadačama hrvatskega učiteljstva prema svome narodu. — Ljubice Godler: Kako obračunamo komplekse. — Tomo Jurković: Moji pokušaji u nastavi početnog čitanja i pisanja. — Ante Defrančeski: Potreba pokusnih škola. — Ferenčaković: Zavišu narodnu školu in še različne članke, oče ne ter pedagoški in književni pregled. Upravi lista: Zagreb, Trg kralja Aleksandra 4.

—k Misel in delo, kulturna in socialna revija. — Izšla je 8-9. številka s sledečo vsebino: Ing. Leon Kavčnik: Problem nesorazmernosti cen industrijskih in poljedelskih proizvodov. — Ivan Hribar: Velika neznanka. — Dr. Ing. Nagode: Gospodarstvo Slovenec v jugoslovanski državi pa v slovenski banovini. — Obzornik: † Stevan S. Bobčev. — Vojna se nadaljuje (dr. B. Vrčon). — Novi srednja šola v Italiji. — Poročila: Pietro Silva Il Mediterraneo dal Impero Italiano. — Razgovori između Staljina i Velsa. Letna naročnina za revijo 60 din. — Uprava v Ljubljani Gosposvetska cesta 4.

—k Modra ptica, leposlovna revija, ki izhaja vsak mesec enkrat na 32 straneh, priobčuje v svoji oktobrski številki: Vsevolod Mi-hajlovič Garšin: Strahopetčevi zapiski. — Vla-dimir Bartol: Umetnost Bogomira Magajne. — Ivo Brnčić: Problem mladosti v Cankarjev duševnosti in literaturi. — Janez Zagar: So-neti. — Poročila. — Razno. — Letna naročnina na revijo, ki je vključena v redne publika-cije Založbe Modre ptice, znaša 100 din. — Uprava: Ljubljana, Ulica 29. oktobra št. 1.

Velika izbira

volnenega blaga za plašče, kostume in obleke

A. & E. Skabernè
Ljubljana